

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 10.

Maribor, dne 24. januarja 1912.

Letnik IV.

Deželni zbor.

V torek dne 23. t. m. je otvoril deželni glavar sejo ob 11. uri popoldne. Na dnevnem redu je čitanje raznih predlogov. Nato so se vršile volitve 4 odsekov.

Izmed poslancev S. K. Z. so izvoljeni v odsek za vodopravne zadeve: dr. Verstovšek in Ozmeo, v politični odsek: dr. Jankovič in dr. K. Verstovšek, v vinarski odsek: Roškar in Vrečko, v obrtni odsek: dr. Benkovič in pa Roškar.

Ker so se včeraj pogajanja od nemško-nacionalne strani razbila, je pri prihodnji točki dnevnega reda aktualen načelnik Slovenskega kluba dr. Korošec to-le izjavil:

Izjava Slovenskega kluba.

„Znano je, da je bil Slovenski klub pripravljen, v tem zasedanju deželnega zbora mirno in pa stvarno sodelovati, če bi bili v delovnem programu tudi vpoštevali vsaj nekatere kulturne, gospodarske in splošno agrarne zahteve slovenskega Spodnjega Štajerja in jih vzeli v pretresavanje.“

Kakor smo izvedeli včeraj od zares postrtovalnega, neutrudljivega posredovalca pri teh pogajanjih za delamožnost deželnega zbora, od N. eksel. g. namestnika, ni naša dobra volja za delo našla pri večini nobenega odmeva, ena skupina je celo grozila z obstrukcijo, če bi se zares našla večina za to, da se vpoštevajo tudi zadeve Spodnjega Štajerja v delovnem programu.

Ni naš namen, da bi preiskavali vse vzroke, ki so dali smer takemu postopanju večinske stranke, ali vsaj nekaterih skupin iz te stranke. Toda enega vzroka ne smemo zamolčati, to je zvišanje učiteljskih plač.

Mi zamoremo v tem vprašanju popolnoma odkrito govoriti, ker imamo docela prosto roko in se nismo vezali na nobeno stran. Toda večina, ki je

prevzela v tej zadevi gotove obveznosti, še do danes ni na jasnem, kako bi rešila to težavno vprašanje.

Da se njihovo nasprotstvo v tem vprašanju ne pokaže v javnosti, je tudi eden tistih vzrokov, da so razbili pogajanja za delamožnost štajerskega deželnega zbora in hočejo na ta način navaliti na nas krivdo, da smo preprečili rešitev tega vprašanja.

Ze zanaprej odvrčamo celo krivdo in izjavljamo, da je nam večina s temi svojimi vkrepi pokazala zopet pot, katero nameravamo tudi nastopiti.“

Grobna tišina je bila v zbornici. Vsi so napeto poslušali, kaj da pride.

Med tem že dobi besedo dr. Verstovšek. Ze prve besede: „Visoka zbornica“ so označile izbruh obstrukcije in bile dokaz, da so se pogajanja razbila.

Med govorom poslanca dr. Verstovškega so nemške stranke in namestnik začeli znova se pogajati.

Dr. Verstovšek govori mirno in se ne briga za razgovore v njegovi bližini.

Ob 3. uri popoldne mu pravi dr. Korošec, da lahko konča, ker se je ustvarilo premirje.

Nemci so šli na led in sprejeli so predlog, da stavi poslanec Schoiswohl predlog na sklep debate. Predlog se ni zamogel dati na glasovanje, ker je bila seja nesklepčna.

Prihodnjo sejo bo deželni glavar naznanil pisnim potom.

Nemške stranke in veleposestvo so se začeli znova pogajati.

Slovenski poslanci pa so izjavili, da se ne da-jo več voditi za nos in pričakujejo le jasnih predlogov od večinskih strank.

Ponesrečni liberalni shodi.

S shodi, ki so jih v zaključnem času pričeli prirejati liberalci, si liberalni gromovniki gotovo ne bodo priborili lovorik. Če hočejo imeti na vsak način viden znak za svoje „zasluge“, jim bo ljudstvo dalo pač le „ledrnaté mečaje.“ Še celo Nemci, v katerih

smislu delajo liberalci sedaj svojo „narodno“ politiko, ne bodo zalovljivi s svojimi zavezniki, ko bodo zvedeli, kako so bili ti od njih naročeni shodi nerodno aranžirani in kako so se ponesrečili. Gotovo je, da stoji sedaj po shodih liberalna stvar slabše kot poprej. Na eni strani zamujeni vlak, tako da so že razburjeni še najzvestejši pristaši kot na Ponikvi, po drugod pa klaverni liberalni govori, ki so tako revni in zmedeni, da služijo že priprostemu človeku v zabavo. Ni čuda, da se potem odpirajo oči še najzagamanejšim liberalcem in dr. Kukovec si bo lahko kmalu pel: „Oj sam, na srečo (!) bolan.“ Neprijetnost osamelosti bodo še povečale razne hude in karajoče besede, ki bodo prišle od nemških nacionalcev in nemškutarjev. Te bodo večnemščinarja Kukovca še hujše bolele kot ponesrečeni shodi in skesano bo prosil odpuščanja: Parce pater virgis . . .

Dobili smo poročila o liberalnih shodih zadnje nedelje. Priobčujemo jih, ker povedo dovolj jasno, da so liberalci neprekosljivi, kadar se hočejo blamirati.

Na Ponikvi se je po rani maši zbralo nekaj kmetov in fantov v Pinterjevih prostorih. V prvi sobi je bilo kakih 50 ljudi, skoro izključno samo naši, v drugi pa še ne desetorica liberalcev. Prišel je tudi naš deželni poslanec gospod Vrečko, ki se je hotel pogledati z liberalnim govornikom nekoliko iz oči v oči. Ko ljudje tako čakajo, pa pride brzojavka, da je Spindler zamudil — vlak, da shoda tedaj ne bo. Naši ljudje so se muzali in zbijali šale na račun liberalcev, zapuščeni liberalci so bili pa preplašeni, ter so glasno zabavljali čez svoje voditelje. Poslanec Vrečko je pa naznanil, da bo imel prihodnjo nedeljo po rani maši shod v ravno teh prostorih. Prišli bomo v obilnem številu, da pokažemo, da smo politično zavedni možje in ne otroci, s katerimi bi kdo norce bril. Na račun liberalcev, ki vse zamujajo in so bili tudi takrat, ko je Bog pamet delil, kje čaleč v ozadju, se smejemo pa še danes.

Iz Sladkegore smo dobili kar dve poročili. Prva pravi:

Politični shod, katerega je priredila Narodna stranka na Sladkigori proti obstrukciji naših poslancev v deželnem zboru, se je skrajno ponesrečil. Zborovalcev je bilo nekaj nad 50, ki so bili po svoji o-

PODLISTEK.

Morella.

(Angleški spisal Edgar Allan Poe.)

(Korošec.)

„Ponavljam, da moram umreti. Ali v meni je zastava one — ah, tako mrzle in kratke ljubezni — ki si jo bil daroval meni, Morelli. In če se postovi moja duša, tedaj bode živelo tete, tvoje in moje dete, otrok Morellin. Pa tvoji dnevi bojo dnevi trpljenja — one tuge, ki traja najdalje, kakor ima cipresa izmed vseh dreves najtrdnjše življenje. Kajti minile so ure tvoje radosti, in radost ne pride dvakrat v življenju. Nič več se ne boš igral s časom, temveč nosil boš, ne meneč se za mirto in trto, svojo mrtvaško obleko na zemlji, kakor jo nosijo moslemini v Mekki.“

„Morella!“ zaklical sem jaz. „Morella! Čemu to? Lako moreš ti to vedeti?“

Ona pa je zarila svoj obraz v blazine, lahen trepet je stresel njeno telo in nič več nisem čul njene glasu.

Pa zgodilo se je, kakor je rekla Morella: nje-no dete, katero je umirajoča porodila, ki je še-le dihalo, ko je bila mati že nehala dihati, njeno dete — deklica — je ostalo pri življenju.

In čudno hitro se je razvijal otrok na duhu in na telesu in bil je popolna podoba umrle Morelle in jaz sem ljubil dete z ljubeznijo, tako vročo, s kakršno nisem nikdar verjel, da bi zamogel ljubiti kako bitje na svetu.

Ali ni dolgo trajalo in zmračilo se je nebo te čiste ljubezni in oblaki teme, strahu in bridkosti so zakrili jasno nebo.

Dejal sem že, da se je dete zelo hitro razvijalo. V ravnici čudna je bila rast njegovega telesa, in grozne, o grozne pa so bile pa so bile moje misli, če sem opazoval, kako se je razvijal otrokov duh!

Ali je pa tudi moglo biti drugače, ko sem našel v otroku z vsakim dnem jasnejše znake o zrelih

močeh in zmožnostih žene? Ko sem čul iz otrokovih ust nauke, ki so morali izvirati iz izkušnosti? In ko so modrosti in strasti zrele žene žarele v teh polnih in zamišljenih očeh?

In ko sem opazoval vse to s prestrašenim srcem, ko si nisem mogel tega več prikrivati, niti samega sebe varati, ali se bode komu čudno zdelo, da se je vzbudila v meni grozna in vzburljiva sumnja, in da sem se moral nehote spominjati na čudne pripovedke in na pretresljive slutnje pokopane soproge Morelle?

Skril sem pred svetom bitje, katerega me je prisilila usoda ljubiti in v samotni svoje hiše čuval sem z bolešno skrbjo nač vsem, kar se je tikalo deteta.

In ko so potekala leta in leta, ko sem dan za dnem gledal v to sveto, milo in zgovorno obličje in se čudil rasti njenega telesa, tedaj sem našel vsaki dan nove podobnosti z mrtvo materjo.

In z vsako uro je postajala enakost jasnejša, bolj polna in bolj vzburljiva.

Saj sem lahko trpel, da je bil deklidin smeh — smeh materin, toda takoj potem sem trepetal ob prevlakli enakosti tega smeha.

Lahko sem trpel, da so bile oči podobne onim umrle matere, toda potem so te oči zopet zrle v globina moje duše z ono strogostjo, katera je bila lastna Morelli.

In tudi visoko, blede čelo, zlati, mehki lasi, drobni prstki, žalostni, godbe polni glas njenega govorjenja in pred vsem, ah, oblika in snovi pogovorov, v vsem tem se je kazala umrla Morella.

In tako sem trepetal v večnem spoznanju in gojil črva v duši, ki ni hotel umreti.

Tako je preteklo deset let, odkar je živela moja hčerka, a ni imela še nobenega imena. „Dete moje“ in „moj ljubček“, ta dva imena je poznala moja četrtyška ljubezen. Nikdar nisem govoril z otrokom o njegovi materi; nemogoče mi je bilo o tem govoriti: Ime Morella je bilo umrlo skupno s svojo lastnico. In to moje dete ni poznalo življenja tam zunaj.

Slednjič zazre moj oslabei in razburjeni duh v ceremoniji svetega krsta dobrodošlo oprostitev iz svoje strašne usode.

In pri krstnem kamenu sem iskal imena temu detetu. Domislil sem se mnogih imen, ki so jih nosili lepi in modri ljudje v starih in sedanjih časih, imen iz svoje domovine, kakor tudi iz tujih dežel. — Domislil sem se imen mnogih plemenitih, visokih, srečnih in dobrih ljudi.

Kaj me je pač moralo gnati, da sem vzbudil spomin na mrtvo in pokopano svojo soprogo? Kak vrag me je li premotil, da sem zajecjal ime, katero mi je gnalo vedno vso kri k srcu? Kak peklenški sovrag je li govoril iz moje duše, da sem v teh mračnih prostorih zašepetal na duhovnikovo uho:

„Morella!“

In kak satan je tedaj spačil poteze mojega otroka, da mu je obraz prebledel in da se je streslo telo, ko je padlo na črno kamenito ploščo naše družinske rakve. Osteklenele oči pa so se ozrle v nebo in začul sem iz teh blednih ust odgovor:

„Tu sem!“

Jasno in razločno, polne hladne in mirne umljivosti, so zvene te skromne besede in padali kot žgoči utrinki na mojo dušo. Leta in leta bodo pretekla, a spomin na oni čas ne izgine!

In časiravno sem se mnogokrat omamljal v vinu in v ljubezni, besede umrle Morelle o cipresi in mrtvaškem oblačilu se me vkljub temu pekle in težile brez miru in brez konca.

In nisem opazoval časa, ne kraja, in zvezde moje usode so obledele na nebu in tako je postala zemlja za-me temna, njena bitja so hodila mimo mene kot sence.

Pa med vsemi sem videl le Morello. Vetrovi so šumljaje izgovarjali to ime in bučeče valovje je klicalo vedno in vedno: „Morella!“

Ona pa je umrla, in z lastnimi rokami sem jo vlekel k rakvi in smejal sem se dolgo in bridko, ko nisem našel v krsti, v katero sem položil drugo Morello, niti sledu o prvi, ki je bila moja žena.

gromni večini naši somišljeniki. Urednik Spindler je dolgo časa vezal otrobe, nam v zabavo, slednjič pa zborovanje zaključil, in tudi ni pustil glasovati o od častitega gospoda kaplana stavljeni resoluciji, ki je izrekala zaupanje našim poslancem s pozivom, da naj obstruirajo tako dolgo, dokler se ne ugotovi opravičenim slovenskim zahtevam. Za to resolucijo so bili takorekoč vsi, gospod Spindler pa jo je moral žalostno odkuriti in gotovo si bo dobro premislil, — predno bo zopet prišel na Slafkogoro prodajati liberalno robo.

Drugi dopisnik piše:

Gospod Spindler je gotovo še redko kedaj doživel tako blamažo, kakor jo je dne 21. t. m. na Sladkigori. Ker sem se radi opravkov malo zakasnil, nisem bil od kraja navzoč. Ko stopim v lokal gospoda Rokavca, je sedel Spindler pri mizi z našimi možmi, pohleven kot jagnje in so skupaj pili. Našim možem, kakor tudi gospodu župniku je vse pritrtil. Pravili so mi, da se je takoj sam izdal za predsednika. Govoril je za zvišanje doklade na pivo, pravil, da hoče učitelji večje plače, a pristavil, da tega ne bodo dosegli, drzno imenoval naše poslance lažnjivce, a na vprašanje: kaj so se naši poslanci zlagali, ni vedel odgovoriti itd. Častiti gospod kaplan Hribar mu je odgovorjal in s svojim govorom kar sapo zaprl g. Spindlerju. Konečno so naši (liberalcev razun organista in bivšega župana itak ni bilo) pozvali Spindlerja, naj predlaga resolucijo. Toda ta politični korenjak se tega ni upal, rekoč: „Saj itak vidim, da ste vi vsi pristaši Kmečke zveze, zato imam pravico zaključiti shod brez resolucije.“ Nazadnje nam je še tolažilno obljubil: „Ko zopet pridem na Slafkogoro, si bom izbral čisto nov predmet, da mi ne boste mogli nič ugovarjati.“ Kmalu na to jo mahne na vlak proti Ponikvi, odkoder je prišel. Srečno pot! Mi smo se še marsikaj pogovorili in smo veselo preresetavali liberalni poraz. Po zmagi pri občinskih volitvah se naša stranka prav lepo razvija. Še nasprotniki se nam približujejo. Taki shodi, kot nedeljski, to samo pospešujejo.

V Rajhenburgu se je produciral liberalni general dr. Kukovec sam. Dosegel pa ni nič več kot njegov adjutant. Njegov govor je bil medel in brez efekta. Iz Rajhenburga nam pišejo:

Glede obstrukcije je pravil dr. Kukovec: Pot obstrukcije je brezvspešna, zato se Narodna stranka izreka proti njej. Smo za resno delo. Bili so možje svoje dni v deželni zboru, ki so brez obstrukcije, mirnim potom, sodelujoč z Nemci, marsikaj lepega dosegli: polpore za vinograde, ceste itd. Če se tudi Nemci udajo v boj in bi obstrukcija zmagala, je vprašanje, če boj dolgo traja, ali ne bi to, kar bi zgubili, več zneslo, kakor pa to, kar bi dobili. Ker čim dalje traja tak položaj, tim večjo škodo imamo.

(Stara pesem. Dr. Kukovec pa ni povedal, da je ono malo, kar je prišlo na Spodnji Stajer, samo sramotna drobtinica. Tudi je zamolčal, da je ravno črtanje podpor za vinograde bilo eden glavnih vzrokov za obstrukcijo. Kakšna pač mora biti liberalna pamet, ki je pred dvema letoma bila za obstrukcijo, a jo sedaj obsoja, tudi ni povedal dosledni dr. Kukovec. Op. ur.)

2. Glede zveze z Nemci je pravil liberalni general: Klerikalni poslanci, ki hočejo radi korajzno obstrukcijo biti hvaljeni, me obrekujejo, ča z Nemci držim. Jaz se na to nič ne oziram. Narodna stranka ima v Nemcih večje nasprotnike, kot klerikalna, pa vez (!) z Nemci je naravna, potrebna, če se hoče v jedni stvari kaj doseči (sic!). Slovenski poslanci se morajo z Nemci pogajati, ker so v manjšini. Tudi Korošec in Benkovič se pogajata z njimi.

(Močrost, s katero se tukaj zagovarja zveza opozicijske stranke z nemško večino, je več kakor salomonska. Da mora opozicija pomagati večini iz zagate, to je politika, da se ji smeji krave. Drugo je pa navno. Op. ur.)

3. Korošec in Benkovič hujskata za vojsko proti Italiji. Vojski nasprotna je Narodna stranka, ker uvidi njeno velikansko škodo, in pa stremljenje klerikalcev, ki bi radi z vojsko razdeljali Italijo ter s tem pripomagali papežu do dežel, ki so mu jih odvzeli.

(Navadne, po judovskih listih povzete neresnice, ki dr. Kukoveči brihtnosti ne dajejo posebno dobrega spridevala. Op. ur.)

4. Glede kmetijskih podružnic je dr. Kukovec zatrjeval: klerikalci zabranjujejo ustanovitve kmetijskih podružnic, kjer je še edino upanje, da kaj dobimo.

(Ze mnogokrat pogreta neresnica, ki dr. Kukoveči pravicoljubnosti ne dela časti. Rajhenburžani lahko vprašajo v bližnje Loko pri Zidanemmostu, pa bodo zvedeli, kdo nasprotuje ustanovitvi kmetijskih podružnic. Op. ur.)

Nadalje pravi dopisnik:

Efekt cele komedije: par klicev. Število udeležencev: ¼ naših, soba pri Leskoškem ne polna. Potem je dobil besedo učitelj Potočnik, ki je malo boljše premlel Kukovečeve otrobe. Razvnel se je tudi zelo za zvišanje učiteljskih plač ter dokazoval, kako je to potrebno. Konec: Poreberski Zemljak je dobil častno nalogo prebrati resolucije. Nekaj časa je puhštabilal, ko pa le ni šlo naprej, ga je gospod Potočnik rešil iz neprijetnega položaja.

Med ljudstvom.

Marija Nazaret.

V nedeljo dne 21. t. m. je imelo tukajšnje katoliško slovensko izobraževalno društvo svoj letni občni zbor.

Iz poročila gospoda tajnika smo zvedeli, da je društvo v pretečenem letu imelo tri igre in da sta 2 zunanja gospoda predavatelja obiskala društvo: meseca junija prečastiti gospod Janez Kalan iz Ljubljane, ki je predaval o alkoholu in govoril na srce prijateljem in sovražnikom alkohola. Da njegov trud ni bil zastonj, je dokaz to, da imamo že nad 60 abstinentov, med njimi je pet popolnih abstinentov, abstinentov prve vrste, ki so se odpovedali vsaki alkoholni pijači. Možje in žene, fantje in dekleta, so stopili v vrsto bojevnikov zoper alkohol. Težak je re-ta boj, a zato toliko bolj časten. Meseca oktobra pa je gospod Vincencij Steiner iz Petrovč predaval o živinoreji in umetnem gnoju. Hvala obema gospodoma predavateljema.

Po poročilu tajnika, blagajničarja in knjižničarja se je volil odbor za tekoče leto. Občni zbor je volil šest starih odbornikov, kot sedmega novega pa Ivana Ovčjaka iz Lok.

Dal Bog, da bi bilo to leto leto napredka in razevitanja za društvo.

Naznanjamo, da bo društvo priredilo na pustno nedeljo dne 18. februarja zanimivo pustno veselico. Prosijo se društva v bližini, da ta dan ne napravijo kake veselice.

Cirkovce.

Dobro obiskan shod sta imela v nedeljo dne 21. t. m. po rani sveti maši v cirkovski cerkveni hiši državni poslanec Brenčič in deželni poslanec Ozmeč.

Prvi je poročal obširno o svojem, kakor tudi sotovaršev, poslancev S. K. Z., delovanju v državnem zboru, razveselil špeharje z vestjo, da bodo z naprej prosto izvrševali svojo obrt, ter k sklepu priporočal naše časnikarstvo.

Drugi je govoril o sicer težkem, a nikakor ne nevspešnem boju naših poslancev v deželni zboru.

Z vidno radostjo so obpravali zbrani volci možati nastop svojih zastopnikov in jih s tem bodrili k nadaljnjemu trudopolnemu delu do končne zmage. Brez trajnega vspeha ne odnehajte, tako so jim naročili volilec, mi smo za vami!

Brežice.

Letošnji občni zbor izobraževalnega društva je bil v nedeljo dne 21. t. m. izredno mnogostevilno obiskan.

Po poročilih odbora je častiti gospod pater Efreim govoril o velikem pomenu izobraževalnih društev ter o dolžnostih društvenikov.

Pri volitvah se je z malimi izjemami izvolil prejšnji odbor.

Za bodoče društveno leto je gospod podpredsednik razvil velik načrt, izloge, ki se jih mora naša društvo letos lotiti: pred vsem skrb za društven dom ter mladeniško organizacijo, za koje so predpriprave že izvršene. Bog daj srečo!

Politični pregled.

Aehrenthal.

Listi so poročali, da je cesar Viljem izrazil svojo nezadovoljnost s politiko grofa Aehrenthala, a dunajski listi sedaj to odločno dementirajo in pravijo, da so vse tozadevne vesti neresnične.

Boj za in proti Aehrenthalu s tem pa še ni ponehal. Kritičen položaj traja dalje.

Nemčija.

Dne 22. t. m. je bil drugi dan ožjih volitev v nemški državni zbor. Bilo je 80 ožjih volitev. Izvoljenih je: 27 socialdemokratov, 18 pristašev napredne ljudske stranke, 13 narodnih liberalcev, 5 konservativcev, 3 pristaši gospodarske družbe, 3 pristaši centroma, 3 Velfovci, 2 Poljaki, 1 pristaša državne stranke, 1 nem. reform., 2 bavarska bauernbundlerja, 1 bavarski liberallec in 1 iz Lotaringije.

Drugi dan ožje volitve je prinesel centru z gubo mandata v Kolinu. Podlegel je socialnemu demokratu veleugledni socialni politik Trimborn. Za socialne demokrate so šli v boj liberalci. Kolin, to starodavno, industrijsko in trgovinsko mesto bo v bodoče zastopal rudečkar Hofrichter, brezpomemben mož.

Jutri dne 25. t. m. se bo bil zadnji volilni boj na Nemškem. V svobodomiselnem taboru vlada veliko veselje, ker je drugi dan ožjih volitev prinesel zmago strankam leve. Mačka dela liberalcem samo dejstvo, da so socialdemokrati dosegli svoje vspehe po največ na njihov račun.

Izid dosedanjih volitev je ta-le:

Centrum in Velfovci	101
Konservativci	37
Državna stranka	11
Reformna stranka	8
Gospodarsko združenje	11
Nacionalni liberalci	37
Freisinn	34
Socialni demokrati	99
Bauernbund	8
Divjaki	7
Poljaki	20
Glasom kabinetne ordre je sklican nemški drž.	
zbor na 27. februarja t. l.	

Novoizvoljenemu nemškemu državnemu zboru se že poje smrtna pesem. Iz nemških političnih krogov se zatrjuje, da nemški državni zbor v svoji sestavi ne bode imel dolgega obstanka. Govori se, da bode isti še letos razpuščen, kajti nemški cesar baje ne more prenesti, da bi tvorili socialni demokrati, ki bodo dosegli 105 mandatov, najmočnejšo parlamentarno stranko. Porabila se bo baje prva se nudeča prilika za razpust. Zopet od druge strani se pa zatrjuje, da za razpust ni povoda, dokler bo državni zbor imel večino v narodnih vprašanjih in o vprašanjih, ki se tičejo mornarice in vojne. Mogoče je pa, da bodo pospeševali konservativci razpust.

Iz Hrvaškega.

Novoimenovani hrvaški ban pl. Čuvaj je pose-til dne 22. t. m. v Budimpešti ogrskega ministrskega predsednika Khuen-Hedervarya, s katerim je dal časa konferiral o političnem položaju na Hrvaškem. Zatem je pl. Čuvaj posetil še ostale ogrske ministre.

Ban ostane nekaj dni v Budimpešti, nakar od-potuje v Zagreb.

Francosko.

Vlada zahteva 22.000.000 frankov za izpopoln-itve francoske zrakoplovne flote. Francoska vlada hoče zgraditi 322 eroplanov. Vojni minister Milerand pa hoče pomnožiti francosko flotilo na 3000 zrakoplovov.

Turčija.

Carigrad, dne 20. januarja. Razpust turške zbornice se je izvršil popolnoma mirno. Voditelji opozicije niso pobegnili iz Turčije razven Izmail Komala, ki je pobegnil v Egipt, ker so ga nameravali za-preti. Mladoturki upajo, da v volilnem boju zmagajo. Arabci, Albanci, Grki in Armenci bodo volili za poslance le svoje rojake in ne več Turkov. Burnih državnozbornskih volitev pričakujejo le v Albaniji in v Kurdistanu.

Uradno se objavlja, da je vsem provincijalnim oblastem naročeno, da prično takoj s pripravami za nove volitve.

Iz mladoturških krogov prihaja vest, da je nastalo med podpredsednikom liberalne entente polkovnikom Sadik Beijem in med več udi te stranke nespornost. Polkovnik Sadik namerava baje ustanoviti neko novo stranko pod imenom „Otomanska unija.“

Raznoterosti.

Dr. Ebenhochu se je bolezen zopet shujšala. Zdravstveno stanje dr. Ebenhocha se smatra kot zelo opasno.

„Danica.“ Slovensko katoliško akademsko društvo „Danica“ na Dunaju ima v petek dne 26. t. m. svoj III. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje zapisnikov bratskih društev. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo zastopnika Lige. 5. Poročila klubov. 6. Slavnostni sprejem novih članov. 7. Poročilo pripravljalnega odbora za počitniški sestanek. 8. Volitve novega gospodarja. 9. Evntualija. Lokal: Restavracija Leither, I., Auersbergstrasse 6. Začetek: ½8. zvečer.

Nadvojvodinja Marija Terezija ponesrečila. V Zynvicu (Saybusch) v Galiciji, kjer se nahaja graščina in posestvo nadvojvode Friderika, se je primerila nadvojvodinji Mariji Tereziji pri sankanju velika nesreča. Sanke so se prevrnile, in nadvojvodinja je priletela z glavo ob plot, si izbila zobe in se znatno poškodovala na licu in čelu. Nadvojvodinjo so takoj prepeljali v Zynvic k zdravniku, ki je konstatiral, da si je nadvojvodinja nalahko pretresla možgane, poškodovala čelno kost in zlomila kost v nosu. Cesarju so takoj poročali o tej nesreči.

Odpor proti omejitvi praznikov. Dne 21. t. m. je prišlo v Sarajevu do izvanrednih demonstracij. Ko je čital kanonik vrhbosanskega kapitlja Prehnarsky v sarajevski stolnici papežev motu proprio o omejitvi praznikov, so se slišali medklici: „Nobene spremembe naših običajev!“ Še celo ženske so v svoji razburjenosti kričale. Mnogo vernikov je zatem zapustilo cerkev in pred katedralo so se pojavljale demonstracije. Izpod prižnice so aretirali nekega demonstranta z imenom Katorič. Med hrustom je zapustil kanonik prižnico. Ko se je ljudstvo pomirilo, je nadaljeval čitanje; ob sklepu istega je prosil vernike, naj se pokore papeževim odredbam. Opoldne je nastopil mir. Tudi od drugih strani dežele se poročila o uporih zoper omejitve praznikov. Prišlo je tudi do izjav za frančiškane. Stvar ima sledeče ozadje: Nadškof dr. Stadler in vsi katoliški škofje Bosne in Hercegovine so objavili edikt, v katerem se dekretira znižanje praznikov po papežu. Število praznikov se v Bosni in Hercegovini zniža za deset. Kakor znano, so avstrijski škofje v svoji zadnji konferenci stavili svoje tozadevne predloge sv. očetu. Dokler v Rimu ne končajo teh obravnav, ostane v Avstriji vse pri starem. Ta edikt je torej prvo vdejsvovanje omejitve praznikov. V motu proprio, ki ga je izdal sv. oče meseca junija lanskega leta, se je glasilo, da se zdi sv. očetu potrebno znižati število praznikov z ozirom na spremenjene časovne družbinske razmere, z ozirom na prometne in trgovinske razmere, osobito pa, ker se je življenje podražilo. V bodoče bi se naj le obhajale nedelje, božični dan, novo leto, kraljevo, Kristov vnebohod, praznik sv. Petra in Pavla in pa

praznik vseh svetnikov. Posebno pa bi se naj praznovali prazniki deželnih patronov ob nedeljah. Kot se v merodajnem krogu zatrjuje, se tozačevno še ni spregovorila zadnja beseda. Papež je pred vsem prepustil episkopatu posameznih dežel, da isti ta motu proprio primerno udeležijo. Od episkopata naše monarhije je bosanski in hercegovinski kot prvi udeležil papežev motu proprio glede znižanja števila praznikov.

Princ Maks saksonski, profesor na friburški univerzi, o katerem smo že večkrat pisali, je poklican kot profesor liturgije na kolinsko bogoslovnico.

Poslanec umrl. Umrl je v Celovcu socialnodemokratski državni poslanec Arnold Riese. Zastopal je mestno skupino Beljak. Izvoljen je bil v ožji volitvi z neznatno večino proti vsenemcu dr. Angererju.

Dr. Triller je bil izvoljen v seji ljubljanskega občinskega sveta dne 23. t. m. ljubljanskim podžupanom. Dr. Triller bo nadomestoval dr. Tavčarja tudi v kranjskem deželnem odboru.

Obstrukcija v graškem mestnem svetu. Pretečeni pondeljek popoldne ob 4. uri, je bila zopet seja graškega mestnega sveta. Radi nekkih insultov in žaljivih očitaj od strani socialnih demokratov je župan dr. Graf nenadoma zaključil sejo ter pripomnil, da bo prihodnje sejo naznanil pismenim potom. Socialni demokratje so bili pripravljene za obstrukcijo.

Italija se oborožuje ob meji. Iz Gorice poročajo „Edinosti“: Za tripolitansko akcijo je poslala Italija v Tripolis in obrežna mesta 115.000 mož. Oslabila je s tem skoro vse vojne kore razun veronskega. Da pokaže svoje nezaupanje proti Avstriji, je tega skrivaj še ojačila na pritisk generalnega štaba. Iz Milana in Piemonta je došlo v Verono, Piacenzo in Mantovo tekmo zadnjih dveh mesecev nešteto municije, strojnih pušk in topov. Seveda vse tajnim putem v zabojih in po noči. Da se je poslalo iz nekaterih obmejnih mest (Benetke, Cremona) vojake v Tripolis, je le pesek v oči, ker so te tako oslabljene polke pozneje hitro ojačili.

Dve sorti obstrukcije pozna liberalni general dr. Kukovec. Po poročilu „Slovenskega Naroda“ je pravil v Rajhenburgu: „Mi (liberalci) bi bili z obstrukcijo še danes zadovoljni, če bi vedeli, da se s take sorte obstrukcijskim bojem, kakor ga vodijo naši klerikalci, da kaj doseči.“ Tedaj obstrukcija več sort, to je najnovejša liberalna pridobitev. Z navadno pametjo se tega seveda ne da diferencirati, ker obstrukcija je pač obstrukcija, toda liberalna pamet je vsa drugačna. Ta sliši bržčas še sedaj v snegu travo rasti.

Pamet pa taka. Liberalci so v pričetku bili za obstrukcijo. Smatrali so jo za edino sredstvo, s katerim se da kaj doseči. V Rajhenburgu je pa izustil dr. Kukovec to-le modrost (glej „Slovenski Narod“): „One drobtinice, ki bi bile morda kdaj dosegljive (z obstrukcijo namreč. Op. ur.), niti zdaleka ne odtehtajo škode, ki nam jo povzročajo nemški turor vsled obstrukcije.“ Pa naj kdo reče, da se liberalci — ne kregajo s pametjo. Kar je bilo pred nedolгим časom najboljšje, je sedaj za nič. Če se jim niso v teku teh dveh let možgani zmeščali, potem vganjajo sedaj politične lopovščine.

Za redno delo so sedaj liberalci, tako pravijo in pišejo. Če bi ne bila zima, to bi si pomenljivo žvrgoleli ščinkovci okrog celjskega glacijsa.

Slovenski umetniki se udeležijo konkurza za spomenik ruskemu pesniku. V Splitski „Slobodi“ čitamo: „V Rusiji je razpisan natečaj za spomenik umrlemu ruskemu pesniku Tarasu Ševčenko, ki ga nameravajo postaviti v Kijevu. Kakor smo izvedeli, se namerava natečaja udeležiti tudi profesor tukajšnje obrtno-umetniške šole gospod Svitoslav Peruzzi (Slovenec, Ljubljčan), ki je izdelal že vse načrte za spomenik. Imeli smo priliko, da vidimo poprsje Ševčenkovo, ki je v resnici nekaj izredno silnega in karakterističnega. Kdo bi si mislil, da se bo umetnik iz Splita udeležil natečaja za spomenik Ševčenko v Kijevu!“

Za „Slov. Stražo“ je nabrala vesela družba udeležencev združnega tečaja v gostilni g. Kirbiša v Mariboru 10.02 K. Živijo!

Roparski morilec Khaiser obsojen na — smrt. V petek dne 19. t. m. je obsodilo porotno sodišče v Gradcu na smrt Jožeta Kaiserja, ki je kriv roparskega umora, izvršenega na dimnikarskem mojstru g. Happichu in kramarju Petru Zitzu, in ker je oropal živinskega trgovca G. Musgerja. Obsojenec je prosil po razsodbi, da bi ga sodni senat priporočil najvišji milosti.

Kdo povzročja obstrukcijo?

„Grazer Volksblatt“ piše v torkovi številki: „Načelniki deželnozbornske večine so imeli dne 22. t. m. sejo, v kateri so sklenili, odkloniti vse zahteve Slovencev. Kakor se sliši, je bil velik del večine pripravljen skleniti kompromis s Slovenci. Ožji somišljeniki Wastiana so pa odločno odklonili vsak kompromis in Wastian je končno žugal z obstrukcijo, če bi se Slovencev kaj ugodilo. Deželni zbor bo imel radi tega samo še eno sejo in bo potem odgođen. O nadaljni usodi deželnega zbora vlada še negotovost.“

Ta vest krščansko-socialnega glasila je zelo razburila nemško-nacionalne kroge. „Grazer Tagbl.“ od torka v svoji večerni izdaji odločno zanika, da bi

bilo zgorajšnje poročilo pravo in celo pravi, da Wastiana ni bilo pri oni seji. Ravno tako tudi večerna „Tagespost“ od torka odločno dementira, da bi bilo prišlo v pondeljki seji večinskih strank od kakih sklepov in pravi, da je bila seja samo informativnega značaja. Prizna pa ta nemško-nacionalni list, da je postal Wastian rebeličen. „Tagespost“ piše, „da vlada med veleposestniki in nemškimi nacionalci popolno soglasje glede taktike, samo mala skupina nemško-nacionalne zveze pod vodstvom posl. Wastiana se noče pridružiti sklepom večine in izjavlja, da bo delala na lastno pest.“ Nadalje tudi prizna „Tagespost“, da bo radi te secesije med nemškimi nacionalci težko prišlo do delamoznosti deželnega zbora. Tudi „Arbeiterwille“ ve poročati o odporu poslanca Wastiana proti sprejemu kompromisnih vladnih predlogov, za katere so že pridobljeni veleposestniki in en del nemških nacionalcev in pravi, da se bo radi tega nadaljevala obstrukcija.

Vsi navedeni nemški glasovi so tedaj edini v tem, da je samo Wastian s svojo skupino, kateri pripadajo spodnještajerski nemški poslanci, med drugimi tudi Ornig in dr. Negri, na poti sporazumu med Nemci in Slovenci. Se ti nemški listi odkrito priznajo, da je Wastian s svojimi ožjimi somišljeniki oni politični zli duh, ki onemogoča redno in uspešno delo deželnega zbora v prid dežele in njenega prebivalstva. Naši poslanci so zahtevali v prvi vrsti vpoštevanje naših strogo gospodarskih zahtev, skoro vsi Nemci so pripravljene skleniti premirje, samo Wastian, Ornig in drugovi nočejo o vpoštevanju Slovencev ničesar čuti. Njihovo narodno sovraštvo do nas Slovencev jim ne pripušča, da bi dovolili, da bi se vsaj nekoliko pomagalo našemu ljudstvu. Oni bi nas radi ugonobili, zato zabranjujejo še svojim nemškim tovarišem, da bi se z nami sporazumeli.

In kdo so ti Wastian, Ornig in drugovi? To so možje, ki so tudi zastopniki spodnještajerskega nemškutarstva, ki jih hvali tujski „Štajerc“ v vsaki številki. S svojim dejanjem so pokazali, da rajši razbijejo deželni zbor, kakor da bi se v deželi pravilno delalo v dobrobit obeh narodov. Nestrpnost teh ljudi bo kriva, če deželni zbor ne bo deloval, to ne pravimo samo mi, ampak tudi vsi nemški listi.

Nastop teh ljudi pa tudi jasno kaže, kako brezmejna je laž „Štajerca“, ki pravi, da je on za mirno medsebojno delo med Nemci in Slovenci. Ravno ljuštje, ki jih „Štajerc“ vedno hvali, ki so njegovi čuševni in krušni očetje, zabranjujejo vsako mirno delo med Nemci in Slovenci. In na kaj se po večini opirajo ti poslanci? Na nemškutarstvo. Nemškutarstvo je tedaj oni peklenski duh, ki preprečuje, da bi nastale v štajerski deželi zopet urejene razmere, nemškutarstvo povzročja obstrukcijo, liberalizem mu pa pomaga.

Štajersko.

Koncert mornariške godbe v Mariboru se je včeraj zvečer sijajno obnesel. Götzove dvorane so bile polne elegantnega občinstva. Zlasti je bilo mnogo častnikov. Njihove uniforme so v kontrastu s črnim salonom in belimi ženski toaletami tvorile pestro sliko. Med gosti je bilo več odličnjakov. Videli smo stolnega dekana Moraveca, okrajnega glavarja Weiβa, župana dr. Schmidererja, dvornega svetnika Perkota, ravnatelja dr. Tominška, namestniškega tajnika barona Neugebauerja, profesorja dr. Medveda, profesorja Vrežeta in mnogo drugih. Godba je krasno in precizno proizvajala obširen program in je žela burno pohvalo. Po koncertu se je razvil živahen venček.

Maribor. V četrtek dne 25. t. m. zvečer se vrši v gostilni „Sandwirt“, Wiktringhofgasse, zabavni večer na čast udeležencev združnega tečaja. Vsi somišljeniki so vabljeni, da se tega večera mnogoštevilno udeležijo. Na vspredu je petje, godba, šaljivi govori in drugo. Pridite!

Maribor. Pod naslovom „Nezgodja s pošto“ smo poročali v petkovi številki o nesreči, ki se je pripetila pred par dnevi šentlenartski pošti. Z ozirom na to nam pošilja poštni voznik gospod Andrej Breznik ta-le popravek: Res je, da se je voz vsled polzke cestice, izognivši se drugemu vozniku, prekucnil, res pa ni, da bi si eden potnikov zvinil, oziroma strl roko, eden poškodoval na nogi, neka gospa pa da bi dobila udarec po glavi. Res tudi ni, da bi se kateri konj poškodoval, še manj pa eden poginil. Res tudi ni, da bi neki kmet s svojimi konji potem peljal pošto v Maribor, ampak da sem jaz tisto s poštnimi konji zapeljal v Maribor. — H koncu meni g. Breznik, da nam je dotično poročilo vpsal nekdo iz škodoželjnosti in mu radi tega ne pridene ravno častnega naslova. Gospod Breznik naj se le pomiri. Dotično poročilo smo prejeli od take strani, da je izključena vsaka škodoželjnost in je mogoča samo pomota.

Ruše. Velečastiti gospod Matija Wurzer, naš mnogoletni župnik in duhovni svetovalec je praznoval v pondeljek dne 22. t. m. 80letnico svojega rojstva. Zaslužnemu možu in odločnemu rodoljubu kličemo: še mnogo let!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Dne 4. svečana bo vprizorilo tukajšnje katoliško bralno in gospodarsko društvo Finžgarjev narodni igrokaz „Divji lovec.“ Na vspredu je še mnogo drugih zanimivosti, tako med drugim nastop žida iz Tripolisa in pa gospođa „Hahaha“ z gospodično „Hihih“ Začetek takoj po večernicah. Nikdo naj ne zamudi le lepe prilike, ke-

dor hoče kaj lepega videti in se dobro in pošteno zabavati.

Ljubno. Tukajšnje bralno društvo ima dne 28. t. m. svoj občni zbor. Želeti je prav obilne udeležbe.

Celje. V nedeljo dne 28. t. m., ob 3. uri popoldne bo predaval velečastiti gospod profesor Kardinar v vrtni dvorani pri „belem volu“ o svojem potovanju v Lurč. Zanimivo predavanje bo pojasnjevalo veliko število krasnih skioptičnih slik. Vsi prijatelji zabave in pouka dobrodošli. Vstopnina 20 vin. Med odmori igra celjski tamburaški zbor. Pridite!

Ljutomer. Bralno društvo za Ljutomer in okolico priredi v nedeljo dne 28. t. m. v dvorani gospođa Kukoveca dve gledališki predstavi in sicer: „Vestalka“ v petih dejanjih in „Poštna skrivnost“, ali začarano pismo“, enodejanka. Začetek ob 5. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Dobrna. Sprejmite to-le poročilo: Pred kratkim se je bralo po časnikih, tudi v naši „Straži“, da je nekdo streljal na najemnico nemškega hotela „Styria“ na Dobrni. Ker je najemnica na cesto zbežala, je dotični ni zadel. Zadeva se je od c. kr. žendarmrije preiskala in so bili zaslišani očitvidci in prič. Zdaj pa prinese graška „Tagesposta“ popravek, češ, vse to ni res. O tem se sedaj ne bomo prepirali. Bomo videli, kak vspeh bo imelo žendarmrijsko zaslišanje in preiskovanje. Bržčas se bo tudi pojasnilo, zakaj je šel Wregg v svet. Med našim posilinemstvom je mnogo gnilega in smrdljivega. Vse kaže, da Südmarka in nemškutarija nima na Dobrni sreče.

Dobrna. Dne 21. t. m. je imel občinski odbor svoje sejo. Bili so navzoči stebri nemštva na Dobrni: Hasenbicht August blagega večkratnega spomina, Peter Okroschnig in Johann Toman, o katerega zmožnostih v branju in pisanju poredni jeziki marsikaj vedo. Bilo je nekaj dopisov v slovenskem jeziku, katere je gospod župnik radevolje nemškim (!) občinskim odbornikom v nemškem jeziku tolmačil. A zdaj pa pride dopis celjskega nemškega magistrata v nemškem jeziku. Gospod župan prosi gospođa župnika, naj ta dopis prebere in tolmači. Gospod župnik pa je rekel: „Jaz nisem tu, da bi bil tolmač; mi smo sklenili slovensko uradovanje, zato naj se dopis vrne.“ Če ima kak nemški advokat, tako so pritrjevali navzoči slovenski občinski odborniki, „od nas kaj zahtevati, ali če kako tožbo zoper nas od slovenca sprejme, potem pa znajo ti gospodje vsi slovenski.“ Dopis se je vrnil. Prav tako! Kaj pa za slučaj, če nobeden navzočih ne bi nemški razumel? Pa to je vse eno, razumeš nemški ali ne — mi imamo pravico, zahtevati od politične oblasti slovenske dopise. Ko je bilo treba podpisati zapisnik, so veliki Nemci: Hasenbicht, Okroschnig in Toman odšli. Oh, da se jim še lušta! Pohvalno pa moramo omeniti, da sta dva, sicer od nasprotne stranke izvoljena občinska svetnika, gospod Potočnik (po domače Zlatečnik, in gospod Anton Rebernik po domače Križčecnik, tudi odločno zahtevala od celjskega magistrata slovenski dopis. Tako se vidi, da gre nemškutarija pri nas precej nazaj.

Sladkagora. Proti izvolitvi sedanjega novega župana sta vložila vpokojeni stari Kijčrič in en odbornik priziv na okrajno glavarstvo v Celju, radi kojega sta bila zaslišana dne 20. t. m. pri imenovanem okrajnem glavarstvu. Pohvalo (?) ohranila sta za sebe, le stroške želita dobiti povrnjene od — občine.

Novaštifta pri Gornjemgradu. Onega, ki po „Narodnem Listu“ pisari razne grdobije, opozarja nekdo, ki ga sicer omenjene neslanosti ne zadevajo, ker ni od tam, na razne krščanske nagrobnice, v katerih rad priporoča svoje prijatelje božjemu usmiljenju, če jim ni bilo dano imeti hudobnika ob smrtni uri na strani. Le glej, da se tudi tebi kaj tak ne prigodi. Božji mlini meljejo . . . Vtakni svoj nos rajši v Vrbovec, mesto da drezaš v spovednice!

Vojska.

Turško posojilo. Iz Carigrada se poroča, da je najela Turčija pri turški narodni banki in pri solunski banki posojilo 1.500.000 funtov v obliki predujema.

Tobruk. Iz Tobruka se poroča, da so se videle dne 20. t. m. manjše arabske čete v bližini Tobruka. Nekaj gorska brigada je streljala na arabsko karavano, kateri je prizadajala precejšnjo škodo.

Razgled po svetu.

Tobak v Bosni in Hercegovini leta 1910. Bosansko-hercegovska tobačna uprava je imela l. 1910 17.429.300 K dohodkov in 8.860.000 K stroškov, torej 8.569.300 K čistega dobička. Pridelovalcev tobaka je bilo v Hercegovini 15.879, v Bosni 5312. Pridelovanje se je razširilo na nekaj novih občin. Uprava je kupila od kmetov v Hercegovini 38.001 meterski stot za 4.489.043 K, v Bosni 6011 meterskih stotov za 4.954.984 K, skupaj tedaj 44.012 meterskih stotov za 4.954.984 K. Glede kakovosti je bil tobak še boljši nego leta 1909.

Roparski napad. Roparska tolpa je ponoči napadla hišo blagajnika Weinberga, ki se nahaja v nekem gozdu 20 kilometrov od Varšave na Ruskem. Roparji so umorili osem oseb, dobili velik plen ter pobegnili.

